

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Józef Górny**

Warszawa, dnia 18 kwietnia 2011 r.

**Pan
Jan Vincent-Rostowski
Minister Finansów**

KAP-4100-13-01/2011/1
P/10/020

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK” - Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w okresie od 12 stycznia do 28 marca 2011 r. w Ministerstwie Finansów kontrolę w zakresie wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 84 – „Środki własne Unii Europejskiej”.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze **wystąpienie pokontrolne**.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 84 – „Środki własne Unii Europejskiej”.

Pozytywną ocenę uzasadnia fakt, że ujęte w części 84 „Środki własne Unii Europejskiej” środki, przeznaczone na sfinansowanie polskiej składki wpłacanej do budżetu Unii Europejskiej w kwocie 14 333 046,7 tys. zł, zostały wydatkowane celowo i w prawidłowej wysokości oraz rzetelnie wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. Zaplanowany w ustawie budżetowej na 2010 r.² limit wydatków części 84 w kwocie 14 082 094 tys. zł w listopadzie i grudniu 2010 r. został zwiększony łącznie o 250 952,7 tys. zł z rezerwy celowej budżetu państwa na wpłatę polskiej składki do budżetu UE. Zwiększenie planu wydatków spowodowane było koniecznością dostosowania do wysokości rzeczywistych zobowiązań, które w trakcie roku zostały zwiększone w związku z wprowadzeniem przez Radę i Parlament Europejski zmian do budżetu ogólnego UE. Środki z ww. rezerwy celowej zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, wskazanym w decyzjach Ministra Finansów.

2. W 2010 r. elementami polskiej składki do budżetu Unii Europejskiej były wpłaty z tytułu opłat celnych i cukrowych³, wpłaty obliczone na podstawie podatku VAT, wpłaty obliczone na podstawie Dochodu Narodowego Brutto (DNB) oraz wpłaty związane z rabatem brytyjskim i korektami finansowymi przyznanymi Holandii i Szwecji.

NIK nie wnosi zastrzeżeń do prawidłowości obliczeń i wielkości ww. składek oraz terminowości ich przekazywania do Komisji Europejskiej. Podstawą do obliczenia wysokości składki z tytułu opłat celnych i cukrowych w kwocie 1 274 253,3 tys. zł były dane pochodzące z elektronicznego systemu ewidencji ZEFIR oraz z informacji przekazywanych Ministerstwu Finansów przez Agencję Rynku Rolnego. Podstawą do przyjęcia wysokości składki z tytułu DNB w kwocie 10 211 502,9 tys. zł, VAT – 2 083 469,9 tys. zł, rabatu brytyjskiego – 671 920,1 tys. zł oraz korekty finansowej przyznanej Holandii i Szwecji – 91 900,5 tys. zł były okresowe wezwania do zapłaty sporządzane przez Komisję Europejską. W wyniku kontroli wszystkich wydatków części 84 budżetu państwa stwierdzono, że Minister Finansów dokonywał wpłat rat składek należnych budżetowi Unii Europejskiej w wysokościach i terminach zgodnych z obowiązującymi przepisami.

3. W ocenie NIK, Minister Finansów w 2010 r. wywiązywał się prawidłowo z obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej.⁴ Sprawozdania, sporządzane w ramach systemu kontroli środków własnych Unii Europejskiej, przekazywane były z jednym wyjątkiem w obowiązujących terminach. Sprawozdanie z *wyliczenia podstaw środka własnego VAT* zostało przekazane z opóźnieniem 27 dni, a powodem spóźnienia była

² Dz. U. z 2010 r. Nr 19, poz. 102 ze zm.

³ Wpłaty z tytułu opłat celnych wraz z opłatami cukrowymi zwane są składką z TOR - ang. Traditional Own Resources.

⁴ Sprawozdania sporządzono na podstawie: art. 6 ust. 4a i 4b rozporządzenia Rady (WE, Euratom) Nr 1150/2000; art. 6 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) Nr 1150/2000; art. 17 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE, Euratom), art. 7(1) rozporządzenia Rady (EWG, Euratom) Nr 1553/98, art. 2(7) Decyzji Rady 2007/436/WE, Euratom.

m. in. konieczność ujęcia danych zgodnie z nową metodologią przedstawioną przez Komisję Europejską.

4. Kontrola wykazała, że nadzór nad wykonaniem wydatków części 84 budżetu państwa – „Środki własne Unii Europejskiej”, sprawowany był zgodnie z art. 175 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. W 2010 r. dysponent części m.in. dwukrotnie dokonał analizy i oceny przebiegu realizacji wydatków budżetowych w ramach nadzorowanej części. Przedmiotem ww. analiz była zgodność wydatków z planowanym przeznaczeniem, badana w kontekście zmian wprowadzanych w budżecie ogólnym Unii Europejskiej, a ponadto zgodność dokonywanych wydatków z procedurami płatności.

5. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje wiarygodność ksiąg rachunkowych. Opinia powyższa wynika z bezpośredniego badania 83 poleceń księgowania i dokonanych na ich podstawie zapisów księgowych, obejmujących wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w ramach realizacji wydatków części 84 budżetu państwa. Kontrola wykazała, iż dowody księgowe dokumentujące wszystkie operacje gospodarcze⁶ w ramach części 84 zostały zaewidencjonowane w księgach rachunkowych w prawidłowej wysokości oraz w okresie, w którym faktycznie miały miejsce zdarzenia gospodarcze.

6. NIK pozytywnie opiniuje sprawozdawczość roczną części 84 – „Środki własne Unii Europejskiej”. Sprawozdania budżetowe za 2010 r.: Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych i Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zostały rzetelnie sporządzone na podstawie danych z ewidencji księgowej i przedstawiają prawdziwy obraz realizowanych w 2010 r. wydatków. Ww. sprawozdania zostały przekazane do Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów w terminie określonym w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. oraz z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁷.

7. W budżecie części 84 w układzie zadaniowym, w ramach funkcji 4 *Zarządzanie finansami państwa* zaplanowano zadanie *Środki własne Unii Europejskiej*. Szczegółową kontrolą objęto prawidłowość zaplanowania i realizacji, wyodrębnionego w ramach powyższego zadania, podzadania *Obsługa środków własnych Unii Europejskiej*. Ustalono, że finansowanie tego podzadania zaplanowano:

⁵ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

⁶ Operacjami dokonanymi w ramach części 84 były: zasilenie rachunku części 84 budżetu państwa, zaangażowanie środków publicznych, powstanie zobowiązania, dokonanie wydatku z rachunku bieżącego części 84.

⁷ Dz. U. Nr 115, poz. 781 ze zm. oraz Dz. U. Nr 20, poz. 103.

- w części 19 budżetu państwa w kwocie 306 tys. zł na realizację przez pracowników MF działań związanych z obsługą procesu wypełniania przez Polskę obowiązków traktatowych odnoszących się do zasobów własnych Unii Europejskiej;
- w części 84 budżetu państwa w kwocie 14 082 094 tys. zł, która w całości dotyczyła środków zaplanowanych do przekazania do budżetu Unii Europejskiej.

W ocenie NIK, poprzez dokonanie powyższego podziału prawidłowo określono na poziomie zadania budżetowego kwotę, którą się zarządza (administruje), a która jest umiejscowiona w części 84 oraz kwotę przeznaczoną na działania dotyczące obsługi tych środków, finansowane z części 19 budżetu państwa. Prawidłowo ustalono także cel objętego kontrolą podzadania *Obsługa środków własnych Unii Europejskiej*, polegający na wypełnieniu traktatowego zobowiązania Polski wobec UE, który spełniał standardy określone w *Komunikacie nr 9 Ministra Finansów z dnia 17 czerwca 2009 r. w sprawie standardów definiowania celów dla jednostek sektora finansów publicznych w zadaniowym planie wydatków na rok 2010*⁸.

Do monitorowania stopnia osiągnięcia celów realizowanego podzadania przyjęto miernik „Poprawność i terminowość dokonywanych wpłat (brak opóźnień i błędów)”. W 2010 r. zaplanowano, że 100% płatności zostanie poprawnie i terminowo przekazanych do Komisji Europejskiej. Jak wykazała kontrola zaplanowana wartość miernika została w pełni zrealizowana.

Ustalenia kontroli wskazują, że w Ministerstwie Finansów trwają prace nad stworzeniem zasad ewidencji księgowej wydatków w układzie zadaniowym, tak aby ich ewidencjonowanie było możliwe od 1 stycznia 2012 r., tj. zgodnie z § 15 ust. 2 w związku z § 28 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości⁹.

8. W odniesieniu do zgłoszonego przez NIK, po kontroli wykonania budżetu państwa w 2009 r., wniosku o uwzględnienie w zasadach funkcjonowania jednostek budżetowych specyfiki powstawania zobowiązań z tytułu płatności polskiej składki do budżetu Unii Europejskiej, Minister Finansów zadeklarował przeanalizowanie i ewentualną zmianę

⁸ Dz. U. Ministra Finansów Nr 7, poz. 48.

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861).

zapisów ustawy o finansach publicznych w przypadku jej nowelizacji w celu zapewnienia ich prawidłowego ujmowania w księgach rachunkowych części 84.

Najwyższa Izba Kontroli, wobec niestwierdzenia nieprawidłowości w zakresie dysponowania środkami publicznymi przeznaczonymi na wpłaty do budżetu Unii Europejskiej z tytułu środków własnych w 2010 r., nie formułuje wniosków pokontrolnych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych, w tym wystąpieniu.

Ze względu na specyfikę części 84, w której dokonywane są tylko wydatki budżetu państwa, wzorem lat poprzednich odstępuje się od przeprowadzania kalkulacji oceny.